

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

ім. Петра Могили, 2014. URL : <https://eugov.chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/05/Державна-євроінтеграційна-політика-України-теорія-методологія-механізми.pdf>

5. Лясота А. Є. Політична система Європейського Союзу: особливості та основні центри прийняття політичних рішень. *Вісник Дніпропетровського університету*. Серія: Філософія. Соціологія. Політологія. 2015. Вип. 1. С. 119-128. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdufsp_2015_1_19

Ключові слова: держава, Європейський Союз, інституційна система, демократія, договори, європейська інтеграція, співпраця.

Науковий керівник : доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.

Плехова Марина Віталіївна

здобувачка вищої освіти 4-го курсу

факультету судового та міжнародного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

**«БЛАКИТНА КАРТА» ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ
ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ
КРАЇНАМИ-ЧЛЕНАМИ ЄС**

Міграційна політика Європейського Союзу відіграє важливу роль у підтримці національної безпеки, розвитку економіки та зміцненні правових систем країн-членів. Від того, наскільки успішно регулюються міграційні процеси, залежить політична, економічна та соціальна стабільність у суспільствах держав ЄС.

Окремої уваги потребує вивчення проблеми, пов'язаної з дефіцитом молодих і висококваліфікованих працівників. Через невисокий рівень мобільності робочої сили всередині ЄС, країни-члени змушені залучати фахівців з третіх держав.

Одним із інструментів такого залучення є «Блакитна карта», яка є аналогом американської «Зеленої карти».

«Блакитна карта» має на меті не тільки спростити в'їзд для висококваліфікованих працівників, але й забезпечити їхнє працевлаштування в тих країнах, де їх потребують найбільше. Кожна країна-член ЄС самостійно визначає, яких спеціалістів і в якій кількості їй необхідно залучити. При цьому країни ЄС зобов'язані надавати пріоритет робочим місцям для мігрантів із країн ЄС, а вже потім – для фахівців з третіх країн.

Такі ініціативи покликані приваблювати найкращі кадри для стимулювання економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності країн ЄС. Вивчення інструментів та стратегій ЄС для управління міграційними процесами є необхідним для глибшого розуміння цього питання, що сприятиме адаптації національних законодавств до стандартів ЄС [3, с. 82].

Основний акцент спочатку робився на залученні кадрів із країн ЄС. Однак, оскільки проблема нестачі фахівців актуальна для більшості країн-членів, а мобільність робочої сили всередині Союзу залишається низькою, країни ЄС звертаються до спеціалістів із третіх країн як до тимчасового рішення цієї проблеми.

Проект «Блакитної карти» був представлений у 2007 році тодішнім президентом Європейської комісії Жозе Мануелем Баррозу. У травні 2009 року Європейська рада прийняла «Блакитну карту» ЄС (Директиву з залучення висококваліфікованих мігрантів в ЄС), а в грудні 2011 року було прийнято Директиву надання єдиного дозволу на працю. Разом вони становили схему під назвою «Блакитна карта» ЄС [3, с. 84].

Головна мета цього нововведення полягала в задоволенні потреб країн ЄС у висококваліфікованих мігрантах. «Блакитна карта» надає дозвіл на тимчасове проживання та роботу для фахівців із третіх країн у державах-членах ЄС.

Жозе Мануель Баррозу зазначав, що трудова міграція зміцнить конкурентоспроможність Європи, сприятиме економічному зростанню та допоможе розв'язати демографічні проблеми, зокрема старіння населення.

«Блакитна карта» видається лише за умови підписання трудового договору між спеціалістом та компанією, яка працює в одній із країн ЄС.

Якщо контракт розривається з будь-якої причини, а нові пропозиції не надходять, працівник повинен залишити країну протягом одного або двох місяців.

Документ дає мігрантам право на ті ж соціальні гарантії, що й у громадян ЄС (за винятком постійного проживання), а також дозволяє працівнику запросити свою родину на час роботи у країні ЄС. «Блакитна карта» видається на термін від одного до чотирьох років, з можливістю продовження (для порівняння, американська «Зелена карта» діє протягом десяти років). Водночас вона недоступна для іммігрантів із країн, що розвиваються.

Директива 2009/50/ЄС внесла зміни, що спростили процес отримання «Блакитної карти», зробивши її більш привабливою для висококваліфікованих фахівців. Важливою інновацією стало полегшення визнання професійних кваліфікацій, особливо у сфері інформаційно-комунікаційних технологій. Крім того, члени родин кваліфікованих працівників отримують право працювати у країнах ЄС. Нові правила також дозволяють біженцям, які відповідають вимогам, подавати заявки на отримання «Блакитної карти». Важливою перевагою цієї ініціативи є право на трудову мобільність у межах ЄС, що надає більше можливостей, ніж національне законодавство окремих країн-членів [3, с. 85].

Брак висококваліфікованих працівників, необхідних для розвитку цифрової економіки, спонукав Європейську комісію оголосити 2023 рік «Європейським роком умінь та навичок». Численні компанії у ЄС стикаються з труднощами у пошуку працівників, що володіють необхідними знаннями та навичками. Наприклад, у 2020 році багато країн ЄС повідомили про нестачу фахівців у сфері охорони здоров'я, що стало особливо помітним під час пандемії COVID-19. Це призвело до того, що міграційна політика ЄС була адаптована для більш активного залучення кваліфікованих спеціалістів.

Європейський Союз розробив комплексний підхід до залучення фахівців, який включає програми соціального та економічного розвитку, а також інструменти фінансування науки й інновацій. Було створено спеціальні

платформи для легального працевлаштування фахівців із третіх країн у країнах ЄС. Зокрема, було впроваджено регламент №2016/589, який передбачає створення «Європейської мережі служб зайнятості (EURES)». Основне завдання цієї мережі – полегшити працівникам доступ до вакансій у країнах ЄС та сприяти інтеграції на ринку праці. Мережа EURES об'єднує національні служби зайнятості, приватні агентства та роботодавців із усього ЄС, допомагаючи обмінюватися інформацією про мобільність фахівців. Інформація надається кількома мовами, що свідчить про гнучкість міграційної політики ЄС, яка постійно адаптується до зовнішніх і внутрішніх викликів для досягнення максимальної соціально-економічної вигоди від міграційних потоків.

Таким чином, «Блакитна карта» є важливим інструментом у міграційній політиці, який має низку особливих характеристик. У довгостроковій перспективі він може сприяти перетворенню ЄС на один із найпривабливіших регіонів для міграції в світі. «Блакитна карта» передбачає:

- Умови праці та заробітна плата мають бути рівними з тими, що пропонуються громадянам країни;
- Можливість вільного пересування в межах Шенгенської зони;
- Соціальний захист на тих самих умовах, що й у громадян держави;
- Сприятливі умови для возз'єднання сім'ї;
- Перспектива отримання права на постійне проживання.

Однак держави-члени ЄС мають різні потреби та пріоритети на ринку праці, а також різну здатність приймати мігрантів. Критерії для отримання «Блакитної карти» також відрізняються в залежності від країни.

Дослідження показують, що, хоча вимоги до кваліфікації та максимального рівня заробітної плати загалом схожі в усіх країнах ЄС (окрім Румунії), існують відмінності в мінімальних рівнях заробітної плати, необхідності тестування ринку праці, тривалості дозволу на перебування (від 1 до 4 років) та часу обробки документів (від 15 до 90 днів). Рівень заробітної плати визначається середньорічними показниками в кожній країні ЄС, що відображає різні стандарти життя та купівельну спроможність населення [4, с. 111].

Сьогодні значна кількість молодих українських фахівців прагне працювати в країнах Європи. Це призводить до відчутного браку кваліфікованої робочої сили в Україні. Впровадження «Блакитної карти» в ЄС може створити додаткову загрозу для пострадянських країн, таких як Україна, через «відкачування» кваліфікованих фахівців [3, с. 85]. І поки в Україні тривають економічна та політична криза, а також воєнний стан, проблема трудової міграції може лише погіршуватись.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Council Directive 2009/50/EC of 25 May 2009 on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purposes of highly qualified employment. Official Journal of the European Union EU Blue Card. URL : http://www.eubluecard.nl/eu_blue_card
2. EU Blue Card EU Blu Card Network. URL : <http://www.apply.eu//BluCard/>
3. Єлейко І.В. «Блакитна карта» як інструмент залучення висококваліфікованої робочої сили країнами-членами ЄС. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип. 2. 2014. С. 81-85.
4. Сидорчук Н.А. Міжнародна трудова міграція українців до країн Європейського Союзу: фактори впливу. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»* 2014. С. 110 – 118.
5. Німеччина вводить Blue Card для висококваліфікованих фахівців: URL : http://ipress.ua/news/nimechchyna_vvodyt_blue_card_dlya_vysokokvalifikovanyh_fahivtsiv_5460.html.

Ключові слова: міграція, трудовий мігрант, «Блакитна карта», висококваліфікований фахівець, Європейська мережа служб зайнятості, дозвіл на роботу, економічне зростання.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.

ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СФЕРІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ.....	456
Максимчук Арина Юріївна	
ВПЛИВ ЛІСАБОНСЬКОГО ДОГОВОРУ НА РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙ ЄС.....	462
Мойсеєнко Дар'я Кирилівна та Саргсян Ангеліна Арамівна	
ІНСТИТУЦІЙНА СТРУКТУРА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ЕТАПИ ТА РОЗВИТОК.....	466
Плехова Марина Віталіївна	
«БЛАКИТНА КАРТА» ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ КРАЇНАМИ-ЧЛЕНАМИ ЄС.....	470
Пономарчук Вікторія Ігорівна	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ GDPR НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ ТА В УКРАЇНІ.....	475
Савчук Вікторія Валентинівна	
РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОТРИМАННЯ КОНКУРЕНТНОГО ПРАВА.....	479
Сідельникова Єлизавета Русланівна	
ІСТОРІЯ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ ЄС.....	482
Сорока Тетяна Олександрівна та Суниця Яна Сергіївна	
РОЗВИТОК ТА ВАЖЛИВІСТЬ ЦИФРОВОГО РИНКУ ЄС.....	487
Степановська Марина Ігорівна	
СПІЛЬНА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ТА ПОЛІТИКА БЕЗПЕКИ ЄС В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ.....	491
Суйчимезова Вікторія Олександрівна	
ШЕНГЕНСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ.....	495
Тітенко Руслана Русланівна	
СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА ДЕРЖАВ-УЧАСНИЦЬ.....	499
Череповська Ксенія Дмитрівна	
ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА.....	502
Чудімова Анастасія Валеріївна та Радецька Мирослава Валеріївна	